

PRAWO I PRAKTYKA KANONIZACYJNA
ZA PONTYFIKATU
PAPIEŻA FRANCISZKA

Redakcja
Lidia Fiejdasz-Buczek

Wydawnictwo KUL
Lublin 2019

Recenzent
ks. dr hab. Ambroży Skorupa, prof. KUL

Opracowanie redakcyjne
Jadwiga Rydzewska

Opracowanie komputerowe
Teresa Myśliwiec, Jarosław Łukasik

Projekt okładki
Agnieszka Gawryszuk

ISBN 978-83-8061-555-7

© Copyright by Wydawnictwo KUL, Lublin 2019

Wydawnictwo KUL, ul. Konstantynów 1 H, 20-708 Lublin, tel. 81 740-93-40, fax 81 740-93-50,
e-mail: wydawnictwo@kul.lublin.pl, <http://wydawnictwo.kul.lublin.pl>

Druk i oprawa: volumina.pl Daniel Krzanowski
ul. Ks. Witolda 7-9, 71-063 Szczecin, tel. 91 812 09 08, e-mail: druk@volumina.pl

Dowodzenie cudu według nowego *Regulaminu Konsulty Medycznej* z 23 września 2016 r.

Wprowadzenie

Zdziałany przez Boga za wstawiennictwem sługi Bożego cud (wymagany do beatyfikacji i kanonizacji jako potwierdzenie ludzkiego osądu)², jest poddawany ocenie medycznej w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. Badaniem tych nadzwyczajnych przypadków zajmuje się Konsulta Medyczna składająca się z wybitnych przedstawicieli świata nauki (medycyny, techniki).

Przedmiotem artykułu jest przedstawienie Konsulty Medycznej z perspektywy prawno-historycznej. Najnowszy regulamin został ogłoszony 23 września 2016 r. w biuletynie Stolicy Apostolskiej³ i opublikowany w nr. 9 „Acta Apostolicae Sedis” za 2016 r.⁴. Tenże *Regulamin*, zgodnie

¹ Doktor, adiunkt w Katedrze Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Artykuł jest poszerzoną wersją tekstu opublikowanego w czasopiśmie „Kościół i Prawo” 6 (19) 2017, nr 2, s. 241-250.

² Wyjątki od tego ogólnego stwierdzenia omawia R. Sarno, zob. R. Sarno, *Biegli Konsulty Medycznej w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych i stwierdzenie cudu*, w: *Biegli w postępowaniu kanonizacyjnym. Materiały IV Ogólnopolskiego Sympozjum Prawa Kanonizacyjnego KUL Lublin 22-23 V 1998*, pod red. H. Misztala, W. Bara, Lublin-Tarnów 1999, s. 97.

³ „Bollettino” nr B0666 z 23.09.2016 r. Tł. na j. pol. M. Bider, w: H. Misztal, L. Fiejdasz-Buczek, *Postępowanie kanonizacyjne*, s. 321-328.

⁴ CCS, *Regulae Consultationis ad medicos Congregationis de causis Sanctorum*, 24.08.2016, AAS 108 (2016) 1004-1009.

z art. 1 §2 *Regulaminu Generalnego Kurii Rzymskiej*⁵, z mandatu papieża Franciszka, zatwierdził 24 sierpnia 2016 r. Sekretarz Stanu Pietro Parolin z mocą obowiązującą od chwili zatwierdzenia. Tym samym zostały uchylone poprzednie akty prawne (w tym regulamin Konsulty z 1976 r.⁶).

Pierwszym powodem ogłoszenia nowego *Regulaminu* było zreformowanie przed 33 laty prawa kanonizacyjnego. Jan Paweł II wyłączył wówczas z *Kodeksu Prawa Kanonicznego* sprawy beatyfikacji i kanonizacji sług Bożych⁷ oraz promulgował ustawodawstwo szczególne⁸. Kongregacja, mając na uwadze wspomnianą reformę oraz „zgrupowany dorobek najnowszej jurysprudencki Kongregacji” uznała za konieczne znowelizowanie *Regulaminu Konsulty Medycznej*. Myśl o potrzebie uporządkowania niektórych spraw w związku z najnowszą jurysprudencją Kongregacji, po promulgacji prawa w 1983 r., pojawiła się już w przesłaniu Benedykta XVI (2005–2013) z 24 kwietnia 2006 r. do Zebrania Ple-

⁵ „Ciascuno dei Dicasteri ed Organismi della Curia Romana avrà il proprio Regolamento approvato dal Cardinale Segretario di Stato *de mandato Summi Pontificis*”. Pełny tekst regulaminu zob. *Secretaria Status, Regolamento Generale della Curia Romana*, 30.04.1999, AAS 91 (1999) 629-699.

⁶ *Regolamento per il Collegio dei Medici periti istituito presso la S. Congregazione per le Cause dei Santi*, 8 maggio 1976, Tipografia Poliglotta Vaticana 1976, w: CCS, *Sussidi per lo studio delle Cause dei Santi*, vol. 9: *Leggi della Chiesa su beatificazione e canonizzazione dall'anno 993 all'anno 2000*. Collezione, ed. L. Porsi, Roma 2006, s. 428-431.

⁷ Can. 1403 *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus*, 25.01.1983, AAS 75 (1983), pars II, s. 1-317; *Kodeks Prawa Kanonicznego*, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Pallottinum 1984.

⁸ Ioannes Paulus II, *Constitutio apostolica Divinus perfectionis Magister. Modus procedenti in Causarum canonizationis instructione recognoscitur et Sacrae Congregationis pro Causis Sanctorum nova datur ordinatio*, 25.01.1983, AAS 75 (1983) 349-355; SCCS, *Normae servandae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in Causis Sanctorum*, 7.02.1983, AAS 75 (1983) 396-403. Najnowsze przekłady na j. pol. konstytucji apostołskiej z 25 stycznia 1983 r. oraz *Norm* z 7 lutego 1983 r. uczynione przez H. Misztalą uwzględniają nowelizację, którą 11 lipca 2017 r. dokonał papież Franciszek listem apostołskim wydanym w formie *motu proprio Maiorem hac dilectionem o ofiarowaniu życia*, zob.: H. Misztal, L. Fiejdasz-Buczek, *Postępowanie kanonizacyjne*, s. 249-258 oraz 259-269. Szerzej o reformie zob.: H. Misztal, *Źródła powszechnego prawa kanonizacyjnego w Kościele Zachodnim*, PAK 2000, nr 1, s. 35-56; tenże, *Prawo kanonizacyjne. Instytucje prawa materialnego, zarys historii, procedura*, Lublin 2003, s. 193-197.

narnego Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych⁹, zaś prace nad redakcją nowego regulaminu rozpoczęto we wrześniu 2015 r. Sekretarz Kongregacji abp Marcello Bartolucci wyjaśnił, że regulamin „Oprócz korekty językowej i proceduralnej» wprowadza «pewne nowości»¹⁰. Te, po syntetycznym omówieniu historii i podstawy prawnej funkcjonowania Konsulty po 1983 r., zostaną przybliżone w trzeciej części artykułu.

1. Komisja Lekarzy i Rada Medyczna według regulaminu i statutu z 1948 r.

W procesach beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych już od średniowiecza brali udział biegli lekarze. Innocenty XI (1676–1689) „wyczulony na aspekt prawny” wprowadził biegłego lekarza *ex officio*, którego mianował ponens sprawy¹¹. Benedykt XIV (1740–1758) 12 września 1743 r. utwo-

⁹ W odniesieniu do dowodzenia cudu w sprawach kanonizacyjnych papież napisał wtedy: „[...] cuda stanowią także Boże potwierdzenie osądu wydanego przez władzę kościelną o jego cnotliwym życiu. [...] Badania nad domniemanymi cudownymi wydarzeniami prowadzone są zarówno przez naukowców, jak i teologów. Decydujące słowo należy jednak do teologii, bo tylko ona może dać interpretację cudu z punktu widzenia wiary. Dlatego też w procedurze spraw kanonizacyjnych, po uzyskaniu oceny naukowej wydanej przez konsultę lekarską lub biegłych, badania teologiczne prowadzą konsultorzy, a następnie kardynałowie i biskupi. Trzeba także zachowywać jasną świadomość, że zgodnie z nieprzerwaną tradycją Kościoła, konieczny jest cud fizyczny, jako że cud moralny nie wystarcza”. Benedictus PP. XVI, *Ad Sessionem Plenariam Congregationis de Causis Sanctorum. Al Venerato Fratello il Signor Cardinale José Saraiva Martins Prefetto della Congregazione delle Cause dei Santi*, 24.04.2006, AAS 98 (2006) 397-401; Benedykt XVI, *Badania kanoniczne przed beatyfikacją i kanonizacją. Przesłanie Ojca Świętego z okazji sesji plenarnej Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych*, OR 27 (2006), nr 9-10 (286), s. 6-9.

¹⁰ I. Scaramuzzi, *Procedure più rigorose per lesame medico dei miracoli*, “La Stampa” z 23.09.2016 r., wyd. internet. dostępne po linkiem: <http://www.lastampa.it/2016/09/23/vaticaninsider/ita/vaticano/procedure-pi-rigorose-per-lesame-medico-dei-miracoli-t4p6licgXZd2OoatewlD/pagina.html> [30.09.2017 r.].

¹¹ F. Antonelli, *De inquisitione medico-legali super miraculis in causis beatificationis et canonizationis*, Romae 1962, s. 21-30; M. di Ruberto, *Normy procesowe w dowodzeniu cudów*, w: *Cuda w sprawach kanonizacyjnych*, red. W. Bar, Lublin 2006, s. 123.

rzył pierwszy rejestr lekarzy¹². Jednak dopiero w połowie XX w. papież Pius XII (1939–1958) 22 października 1948 r. dokumentem *Commissione medica per l'esame delle guarigioni miracolose proposte per le cause di beatificazione e canonizzazione*¹³, do badania uzdrowień przedstawianych jako cudowne w fazie rzymskiej sprawy utworzył Komisję Lekarzy¹⁴. Komisja składała się z przynajmniej 12 lekarzy specjalistów¹⁵, odznaczających się sprawdzoną kompetencją i prowadzących niewątpliwie życie chrześcijańskie. Byli oni mianowani z mandatu Sekretariatu Stanu Jego Świątobliwości, o czym w art. 2 prezentowanego dokumentu. Pracami Komisji kierował prezydent wspierany przez wiceprzewodniczącego i sekretarza¹⁶. Dokument został zatwierdzony *in experimentum, ad annum*.

Przedstawionej wyżej Komisji, w nieokreślonej bliżej dacie, między 20 listopada a 15 grudnia 1948 r., papież Pius XII nadał statut (*Statuto della Commissione medica per l'esame delle guarigioni miracolose proposte per le cause di beatificazione e canonizzazione*)¹⁷, który zatwierdził także na rok. Obok Komisji Lekarzy¹⁸ powołał Radę Medyczną składającą się z kompetentnych specjalistów w zakresie różnych dziedzin nauk medycznych, będących jednocześnie ludźmi o sprawdzonej wiarygodności¹⁹. Członkowie obu organów byli mianowani z mandatu kardynała

¹² F. Antonelli, *De inquisitione medico-legali*, s. 31-86; M. di Ruberto, *Normy procesowe w dowodzeniu cudów*, s. 124.

¹³ *Commissione medica per l'esame delle guarigioni miracolose proposte per le cause di beatificazione e canonizzazione* [22.10.1948], w: CCS, *Studium. Corso formativo per istruire le Cause dei Santi. III Parte giuridica*, s. 160-163.

¹⁴ Art. 1: „È istituta, presso la S. Congregazione dei Riti, una commissione di medici per l'esame delle guarigioni che vengono proposte come miracoli per la beatificazione de Servi di Dio e per la canonizzazione di Beati”, za: CCS, *Studium. Corso formativo per istruire le Cause dei Santi. III Parte giuridica*, s. 160.

¹⁵ Art. 2: „La Commissione medica è composta di un Presidente, di un Vice-Presidente, di un Segretario e di almeno 12 medici Commissari”.

¹⁶ Art. 3.

¹⁷ CCS, *Studium. Corso formativo per istruire le Cause dei Santi. III Parte giuridica*, s. 163-167.

¹⁸ Art. 1 *Statuto*.

¹⁹ Art. 4: „Accanto alla Commissione vi è un **Consiglio medico**, composto di un numero competente di specialisti nei vari rami delle scienze mediche, che siano al tempo stesso uomini di provata probità [...]”.

prefekta Świętej Kongregacji Rytów²⁰. Po wydrukowaniu *Summarium*, prezydent zlecał dwóm członkom komisji medycznej sporządzenie – niezależnie od siebie – dwóch ekspertyz. W szczególnych przypadkach prezydent, za wiedzą kardynała prefekta i po wysłuchaniu opinii generalnego promotora wiary, mógł powierzyć takie studium lekarzom spoza rady, w szczególności wykwalifikowanym w zakresie badanego przypadku²¹. Warto zwrócić uwagę na postanowienie art. 8 Statutu, zgodnie z którym rozstrzygającą opinię medyczną o cudzie wydawało 5 członków Komisji, do których dołączano dwóch lekarzy, którzy zredagowali opinię biegłych, i trzech innych członków Konsulty. Byli oni wybierani dla każdego przypadku przez przewodniczącego, za wiedzą kardynała prefekta i po wysłuchaniu opinii generalnego promotora wiary²². Po upływie czasu nie krótszego aniżeli jeden miesiąc przewodniczący (prezydent) zwoływał na posiedzenie lekarzy powołanych do wydania ostatecznego wotum według art. 8. Posiedzeniu przewodniczył przewodniczący Konsulty i uczestniczył w nim generalny promotor wiary. Jeżeli jakiś członek nie mógł przybyć na posiedzenie, to mógł przesłać w odpowiednim czasie swoje wotum na piśmie. Posiedzenie nie mogło się odbyć, jeżeli nie było przynajmniej siedmiu członków²³. Wnioski Konsulty były ważne, jeśli zostały zaaprobowane przez 2/3 głosujących²⁴. Statut, mimo swoich braków²⁵, faktycznie obowiązywał do 1959 r.

²⁰ Art. 2 i 4 *Statuto*.

²¹ Art. 7 *Statuto*.

²² „Il giudizio medico conclusivo sul miracolo sarà fatto dai cinque membri della Commissione, cui si aggiungeranno i due medici che hanno redatto il voto peritale, e tre altri membri del Consiglio, scelti volta per volta dal Presidente, d'intesa col Cardinale Prefetto e sentito il Promotore Generale della Fede”.

²³ Art. 10: „Dopo un tempo congruo, non inferiore ad un mese, il Presidente convocherà i medici incaricati del giudizio medico conclusivo, a norma deli Art 8. Ladunanza sarà presieduta dal Presidente e vi interverrà anche il Promotore generale della Fede, pro sua informazione. Se un membro non potesse intervenire alla seduta potrà inviare in tempo utile il suo giudizio per iscritto. La seduta non potrà aver luogo se non sono presenti almeno sette membri”.

²⁴ Art. 13.

²⁵ Dwa najpoważniejsze braki to: 1) Nadmierna autonomia przyznana prezydentowi lekarzowi z kompetencjami właściwymi wyższemu urzędnikowi Kongregacji (wybór biegłych, *nihil obstat* dla *summarium*, wydawanie poleceń itp.); 2) Bezpośrednie

2. Regulamin Konsulty Medycznej z 10 lipca 1959 r.

Aby wypełnić te braki, po 11 latach przystąpiono do redakcji nowego *Regulaminu*, który 10 lipca 1959 r. zatwierdził Jan XXIII (1958–1963)²⁶. W tym *Regulaminie* Komisja Lekarzy, o czym świadczy tytuł (*Regolamento per la Consulata Medica*), zmieniła nazwę na Konsultę Medyczną²⁷. W odniesieniu do kwalifikacji i przymiotów moralnych lekarzy wpisywanych na listę Kongregacji zachowano te same wymogi²⁸. W art. 3 określono ich obowiązki²⁹. W tym *Regulaminie* po raz pierwszy pojawia się zakaz jakiegokolwiek kontaktowania się biegłych z powodami spraw w czasie rozpatrywania sprawy w Kongregacji, a w przypadku wątpliwości lub braków w dokumentacji polecono, by zwracali się wyłącznie do Kongregacji³⁰. Po wydrukowaniu *Summarium* generalny promotor wiary, za wiedzą kardynała prefekta Kongregacji, wybierał spośród lekarzy konsultantów dwóch biegłych, specjalistów w przypadku klinicznym, o który chodzi, i którzy nie wiedząc o sobie, związani tajemnicą, redagowali swoje wotum o przedstawianym cudzie, zgodnie z normą kan. 2119 KPK z 1917 r.³¹ Jeśli obydwa wota byłyby negatywne, należało aplikować kan. 2118 § 1 KPK 1917³². Jeśli wota dwóch biegłych, lub przynajmniej

relacje, bez pośrednictwa Kongregacji, między prezydentem a Kolegium oraz postulatorami i powodami spraw. M. Di Ruberto, *Lezione I – Procedura e miracoli nella storia*, w: CCS, *Studium. Corso formativo per istruire le Cause dei Santi. III Parte giuridica*, s. 134-135

²⁶ Giovanni XXIII, *Regolamento per la Consulta Medica 10 luglio 1959*, w: *Leggi della Chiesa*, s. 398-403; zob. także, CCS, *Le cause dei Santi: sussidio per lo «Studium»*, a cura di V. Criscuolo, D. Ols, R.J. Sarno, prefazione di card. A. Amato, Città del Vaticano 2012², s. 359-360.

²⁷ Zob. także *Wprowadzenie do Regulaminu 1959*.

²⁸ Art. 2.

²⁹ „Ai Medici iscritti all'albo, se officati, spetterà: a) formulare un voto medico-legale in qualità di Periti sulle guarigioni proposte; b) esaminare, collegialmente, i voti dei Periti; c) chiarire eventuali obiezioni d'ordine scientifico, sorte durante l'esame formale dei miracoli”. *Leggi della Chiesa*, s. 399.

³⁰ Art. 4 Reg. 1959.

³¹ Art. 6 Reg. 1959.

³² Art. 7 Reg. 1959.

jednego, były przychylnie, generalny promotor wiary powiadał powodów, aby jeśli zechcą, zaopiekowali się zredagowaniem *Informatio*, mając na względzie sformułowanie tematu, w aspekcie końcowych opinii biegłych³³. Po wykonaniu tego, o czym w art. 9–11, siedmiu biegłych łącznie z 2 wyznaczonymi z urzędu zbierało się by dyskutować badany przypadek³⁴. Wnioski z posiedzenia Konsulty nie były ważne, jeśli nie zostały zaaprobowane przez 2/3 głosujących³⁵.

3. Regulamin Kolegium Biegłych Lekarzy z 23 kwietnia 1976 r.

Chociaż ten *Regulamin* gwarantował mniej więcej przez 15 lat dobre funkcjonowanie Konsulty Medycznej, stało się konieczne przystosowanie go do wymagań proceduralnych wynikających z Konstytucji apostołskiej *Sacra Rituum Congregatio* z 8 maja 1969 r.³⁶ Powyższą konstytucją Paweł VI (1963–1978) utworzył Kongregację Spraw Kanonizacyjnych, ustanawiając nowe normy dotyczące spraw beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych. Konstytucja w nr. 12 autoryzowała istnienie w Kongregacji Kolegium Biegłych Lekarzy (*collegium peritissimorum medicorum*)³⁷. Prace nad dostosowaniem regulaminu do nowego prawa trwały kilka lat i ostatecznie zostały zatwierdzone 23 kwietnia 1976 r. przez Pawła VI³⁸. Regulamin wszedł w życie 1 stycznia 1977 r.

³³ Art. 8 Reg. 1959.

³⁴ Art. 12 Reg. 1959.

³⁵ Art. 16 Reg. 1959.

³⁶ Paulus PP. VI, *Constitutio apostolica Sacra Rituum Congregatio in duas Congregationes dividitur, alteram pro Cultu Divino, alteram pro Causis Sanctorum*, 8.05.1969, AAS 61 (1969) 297-305.

³⁷ „Item Congregatio in promptu habet album cum Advocatorum et Procuratorum, qui dotibus et titulis praeditis esse debent iure requisitis, tum **collegium peritissimorum medicorum**, ob suam scientiam et probitatem ad hoc electorum”.

³⁸ *Regolamento per il Collegio dei Medici periti istituito presso la S. Congregazione per le Cause dei Santi*, 8 maggio 1976, Tipografia Poliglotta Vaticana 1976, w: *Leggi della Chiesa*, s. 428-431.

W prezentowanym *Regulaminie* doprecyzowano, że do wykazu biegłych Kongregacji mogą być wpisani tylko lekarze o sprawdzonej kompetencji i absolutnej uczciwości moralnej. Taki wpis był dokonywany na 5 lat z mandatu kardynała prefekta Kongregacji³⁹. Lekarze zobowiązani są do: a) formułowania wotów medyczno-sądowych dotyczących biegłych *ex officio* z godnie z art. 6 na temat przedstawianego uzdrowienia; b) uczestniczenia w pracach Konsulty Medycznej; c) rozwiązywania wątpliwości i wyjaśniania ewentualnych zastrzeżeń natury techniczno-naukowej, powstałych w trakcie rozpatrywania sprawy⁴⁰. Podtrzymano zakaz utrzymywania jakichkolwiek kontaktów lekarzy z powodami spraw podczas prowadzenia sprawy w Kongregacji⁴¹. Lekarzom, którzy zajmowali się przypadkiem jako biegli techniczni w fazie postępowania diecezjalnego sprawy lub na prośbę powodów, lub z jakiegoś innego tytułu, zabroniono pełnienia urzędów w tych samych sprawach⁴².

Przewodniczący Konsulty Medycznej (prezydent) był mianowany na rok (z możliwością dwukrotnego odnowienia nominacji) przez prefekta Kongregacji za wiedzą jej sekretarza, po uprzednim wskazaniu 3 imion z wykazu Kolegium Lekarzy. Dwaj sekretarze, którzy redagowali relację i protokół z posiedzenia Konsulty Medycznej, pozostawali na stanowisku przez rok. Byli wybierani wspólnie przez sekretarza Kongregacji i przewodniczącego (prezydenta) Konsulty⁴³.

Badanie cudu przebiegało w następujący sposób. Sekretarz Kongregacji po odpowiednich konsultacjach, wybierał zwykle, spośród lekarzy wpisanych na listę, dwóch biegłych specjalistów w tej dziedzinie, której dotyczył przypadek i przekazywał im wydrukowane *Summarium* (zawierające dokumenty procesowe i opis chronologiczny przedstawianego przypadku). Biegli zobowiązani do zachowania sekretu redagowali opinie medyczno-sądowe na temat przedstawianego uzdrowienia. Jeśli 2 opinie biegłych byłyby negatywne, powiadamiano powodów, aby zde-

³⁹ Art. 1 i 2 Reg. 1976.

⁴⁰ Art. 3 Reg. 1976.

⁴¹ Art. 4 Reg. 1976.

⁴² Art. 5 Reg. 1976.

⁴³ Art. 9 Reg. 1976.

cydowano na temat ewentualnego przedstawienie tego przypadku Konsulcie Medycznej⁴⁴.

W każdym przypadku w posiedzeniu Konsulty uczestniczyło 7 członków, łącznie z biegłymi z urzędu, powołanymi zgodnie z art. 6⁴⁵. Oprócz nich w posiedzeniu uczestniczył sekretarz, podsekretarz Kongregacji i generalny promotor wiary. Posiedzenie nie mogło mieć miejsca, jeśli byliby nieobecni więcej niż jeden z wezwanych. Regulamin zastrzegł, że jeśliby nadszedł głos nieobecnego członka, to ten głos nie mógł być liczony w głosowaniu⁴⁶.

Podczas posiedzenia każdy lekarz czytał swoje wotum, kończąc krótką precyzyjną odpowiedź dotyczącą diagnozy, prognozy, terapii i sposobu uleczenia. Następnie odbywała się dyskusja, podczas której każdy lekarz wyrażał swoje ostateczne wotum⁴⁷. Wnioski z posiedzenia Konsulty były ważne do celu, o który chodzi, jeśli zostały zaaprobowane przez większość 2/3⁴⁸. Jeśli konkluzje zostały zaaprobowane we wskazywany sposób, sprawa postępowała swoim tokiem. Jeśli nie – nie można było postępować dalej. W sytuacji, gdyby powodowie dostarczyli nowych ważnych argumentów na temat dyskutowanego przypadku, kongres zwyczajny decydował, czy można je przyjąć do nowego badania medyczno-sądowego, czy odrzucić. Takie badanie było prowadzone przez tę samą Konsultę lub przez nową. Jeśli zwołano nową konsultę, stosownie do normy art. 7, ta musiała być prowadzona przez lekarza równego stopniem prezydentowi poprzedniej konsulty⁴⁹.

Lekarzom, którzy sporządzili wotum, członkom Konsulty, prezydentowi i sekretarzowi Kongregacja wypłacała sprawiedliwe wynagrodzenie⁵⁰.

⁴⁴ Art. 6 Reg. 1976.

⁴⁵ Art. 7 Reg. 1976.

⁴⁶ Art. 8 Reg. 1976.

⁴⁷ Art. 11 Reg. 1976.

⁴⁸ Art. 12 Reg. 1976. Relację z dyskusji nad przypadkiem oraz z otrzymanych konkluzji sporządzał sekretarz, podpisywał zaś prezydent i sekretarz. Art. 9 i 13 Reg. 1976.

⁴⁹ Art. 14 Reg. 1976.

⁵⁰ Art. 15 Reg. 1976.

4. Konsulta Biegłych Lekarzy po reformie prawa kanonizacyjnego z 1983 r.

Kolejny regulamin Konsulty został ogłoszony 40 lat później, tj. 23 września 2016 r.⁵¹ Choć od promulgacji przez Jana Pawła II nowego prawa kanonizacyjnego⁵², które zniósł „jakikolwiek prawa w tej dziedzinie”⁵³ do wydania nowego regulaminu Konsulty, minęło aż 33 lata, Konsulta nie pozostawała bez podstawy prawnej.

KPK z 1983 r., w odniesieniu do spraw kanonizacyjnych w dobrze znanym kan. 1403, odsyła do ustawodawstwa szczególnego⁵⁴, a kanony Kodeksu poleca stosować „ilekroć w teże ustawie odsyła się do prawa powszechnego albo chodzi o normy, które z samej natury rzeczy dotyczą tychże spraw”⁵⁵, naturalnie nie zawierał norm dotyczących konsulty. Ustawodawstwo szczególne, tj. konstytucja apostolska *Divinus perfectionis Magister* z 25 stycznia 1983 r., postanawia, że: 1) Specjalnie wyznaczony relator do opracowania pozycji o cudzie uczestniczy w Zebraniu Lekarzy⁵⁶; 2) „Do badania uzdrowień przedstawionych do aprobaty jako cudowne istnieje w Kongregacji zespół biegłych w naukach medycznych”⁵⁷; 3) „Fakty przyjmowane za cuda [...], przedstawia się zespołowi biegłych (jeśli chodzi o uzdrowienia – zespołowi lekarzy)”⁵⁸. Szczegółowe normy, które należy zachowywać przy prowadzeniu dochodzenia przez biskupów w sprawach kanonizacyjnych, wydane 7 lutego 1983 r.⁵⁹ do Konstytucji apostolskiej *Divinus perfectionis Magister* nie zawierają postanowień dotyczących omawianego organu Kongregacji.

⁵¹ Zob. przypis 3 i 4 niniejszego artykułu.

⁵² H. Misztal, *Prawo kanonizacyjne*, s. 35-56.

⁵³ Wstęp do DPM.

⁵⁴ Kan 1403 § 1 KPK 1983 Sprawy kanonizacji Sług Bożych żądają się szczególną ustawą papieską.

⁵⁵ Kan. 1403 § 2 KPK 1983.

⁵⁶ Nr 8 DPM: „Spośród relatorów jeden jest specjalnie wydzielany do opracowania Pozycji o cudach; uczestniczy on w Zebraniu Lekarzy i kongresie Teologów”.

⁵⁷ Nr 12 DPM.

⁵⁸ Nr 14, 1° DPM.

⁵⁹ SCCS, *Normae servandae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in Causis Sanctorum*, 7.02.1983, AAS 75 (1983), 396-403.

Oprócz ustawodawstwa szczególnego, Kongregacja opublikowała dwa regulaminy. W pierwszym wydanym w 1983 r.⁶⁰ *ad experimentum* na 3 lata, faktycznie obowiązującym do 2000 r., znajduje się informacja, że przy Kongregacji istnieje Kolegium lekarzy (*Collegio di medici*)⁶¹ do badania uzdrowień przedstawianych jako cuda. Konsultę Medyczną (*Consulta Medica*)⁶² zwołuje podsekretarz Kongregacji, która w szczególnych przypadkach korzysta, w razie konieczności, z innych biegłych⁶³. W tym *Regulaminie* określono liczbę cudów wymaganych do beatyfikacji i kanonizacji⁶⁴, przypomniano, że proces o cudzie prowadzi się w sposób analogiczny jak o heroicznosci cnót, oraz że do przygotowania pozycji o cudzie wyznaczany jest specjalny relator⁶⁵. Według postanowień tego *Regulaminu* pozycja sprawy była badana przez 5 biegłych (lekarzy, jeśli chodzi o uzdrowienia). Aby pozycję mogli badać teolodzy wymagano przynajmniej 3 z 5 opinii pozytywnych⁶⁶. Art. 26 § 2 pkt 4 *Regulaminu* dawał możliwość ponownego rozpatrzenia sprawy przez nowy skład Konsulty, jeśli postulator wraz ze swoimi biegłymi podnosiłby argumenty przeciwko zasadności wydania przez biegłych z urzędu opinii negatywnych lub zawieszających. *Regulamin* m.in. nie określał czasu pełnienia urzędu przez lekarzy, ich kwalifikacji oraz obowiązków.

Z kolei w *Regulaminie* wydanym w 2000 r.⁶⁷ Kongregacja nazywa dotychczasową Konsultę Medyczną Konsultą Biegłych (*Consulta dei*

⁶⁰ SCCS, *Regolamento della Sacra Congregazione per le Cause dei Santi*, Roma 1983.

⁶¹ Art. 10 § 2 Reg. 1983: „Presso la Congregazione vi un Collegio di medici per lesame delle guarigioni che vengono proposte come miracolose”.

⁶² Art. 4b Reg. 1983.

⁶³ Art. 10 § 2, zd. 2 Reg. 1983: „In casi particolari la Congregazione si avvale di altri periti, a seconda delle necessità”.

⁶⁴ Art. 26 § 1 Reg. 1983: „Per la beatificazione richiesto un miracolo regolarmente approvato, e una vera fama signorum; per la canonizzazione necessario un miracolo avvenuto dopo la beatificazione e regolarmente approvato”.

⁶⁵ Art. 5 § 6 oraz art. 26 § 2, pkt 2 Reg. 1983.

⁶⁶ Art. 26 § 2, pkt 3 Reg. 1983.

⁶⁷ CCS, *Regolamento della Sacra Congregazione per le Cause dei Santi*, Città del Vaticano 2000; tł. na j. pol. H. Misztal, w: H. Misztal, L. Fiejdasz-Buczec, *Postępowanie kanonizacyjne*, s. 288-314.

Periti)⁶⁸. Tworzy ją Zespół Lekarzy, powoływanych na okres pięcioletni w celu badania zjawisk przedstawianych jako cudowne⁶⁹. Wpisanie na listę lekarzy, nominacja przewodniczącego (prezydenta) i dwóch sekretarzy, jest dokonywana przez kardynała prefekta, po uprzednim otrzymaniu *nihil obstat* Sekretariatu Stanu⁷⁰. Przewodniczący, mianowany na 5 lat, może otrzymać powtórny nominację na nowe pięcioletnie⁷¹. Sekretarzom natomiast nominację może odnowić prezydent Kolegium, na którego wniosek zostali mianowani⁷². Biegli i biegli powoływani *ad casum* (gdy chodzi o zdarzenie cudowne, innej natury niż uzdrowienie)⁷³, składają przysięgę, na wierność wypełnienia urzędu (*de munere fideliter adimplendo*) i zachowania tajemnicy (*de secreto servando*)⁷⁴. W poszczególnym przypadku Konsulta Biegłych składa się z przełożonego (prezydenta) i czterech innych ekspertów, którzy badają zjawiska domniemych cudów⁷⁵. Omawiany regulamin w art. 69 określał ponadto strukturę *positio* o cudzie.

Aby lepiej zrozumieć zmiany, które wprowadził regulamin z 23 września 2016 r., należy w skrócie przedstawić procedurę dowodzenia cudu w fazie rzymskiej sprawy przed jego ogłoszeniem.

Po złamaniu pieczęci akt⁷⁶, formalnym sprawdzeniu ich pod kierunkiem podsekretarza Kongregacji i po otrzymaniu dekretu ważności akt procesowych na kongresie zwyczajnym⁷⁷, podsekretarz, we współpracy z rzymskim postulatorem sprawy przygotowuje *dossier* zwane *summarium*. Zawiera ono: „spis treści, pytania rzecznika sprawiedliwości, ponumerowane zeznania wszystkich świadków, zeznania i relacje biegłych *ab inspectione*, dokumenty procesowe (w tym medyczne: karty

⁶⁸ Art. 7, 3° Reg. 2000.

⁶⁹ Art. 17 § 1 Reg. 2000.

⁷⁰ Art. 17 § 2 Reg. 2000.

⁷¹ Art. 17 § 3 Reg. 2000.

⁷² Art. 17 § 4 Reg. 2000.

⁷³ Szerzej zob. art. 18 i art. 80 § 3 Reg. 2000.

⁷⁴ Art. 19 § 2 Reg. 2000.

⁷⁵ Art. 28 Reg. 2000.

⁷⁶ Nr 13. 1 DPM.

⁷⁷ Art. 56–58 Reg. 2000. Szerzej zob. M. Di Ruberto, *Normy procesowe w dowodzeniu cudów*, s. 132-133.

kliniczne, orzeczenia lekarskie, badania lekarskie, ułożone w porządku chronologicznym; pisemne relacje: medyczne, osób kwalifikowanych, tj. pielęgniarek i innych)” oraz dokumenty pozaprocesowe⁷⁸. Ze względów praktycznych uprawia się je w szarą oprawę⁷⁹. Jeśliby się zdarzyło, że postulator chce przedstawić nowe dokumenty w sprawie, także i one powinny być zbadane, zgodnie z powyższymi kryteriami odnoszącymi się do ważności akt, i dopiero po tym mogą być włączone do *positio*⁸⁰.

Następnie to *summarius* zostaje przekazane 2 biegłym *ex officio*, tj. lekarzom ze spisu Kongregacji⁸¹ lub w przypadku szczególnym – biegłym *ad casum* (art. 18) wybieranym spośród wybitnych uczonych⁸². W odniesieniu do zdarzenia cudownego, innej natury niż uzdrowienie, są mianowani *ad casum* eksperci w danej materii (por. art. 18)⁸³. Lekarze pracując oddzielnie muszą zredagować z precyzją medyczno-prawną

⁷⁸ M. Di Ruberto, *Normy procesowe w dowodzeniu cudów*, s. 133.

⁷⁹ Zob. np. CCS, Gandaven. canonizationis ven. Servi Dei Eduardi Ioannis Poppe sacerdotis (1890–1924): super dubio: an constet de miraculo, in casu et ad effectum de quo agitur [Roma 1989]; CCS, Lugdunen. – Corduben. canonizationis Beatae Mariae a Sancto Ignatio: (in saeculo: Claudinae Thévenet), fundatricis Congregationis Sororum a Jesu et Maria (1774–1837): super dubio: an constet de miraculo, in casu et ad effectum de quo agitur [Roma 1990]; CCS, Paletinna canonizationis Raphaëlis Arnaiz Barón, fratris Oblati Ordinis Cisterciensis Strictioris Observantiae: super dubio: an constet de miraculo, in casu et ad effectum de quo agitur [Roma 1991]; CCS, Mechlinien. canonizationis ven. Servi Dei Damiani de Veuster, sacerdotis Congregationis SS. Cordium Iesu et Mariae: super dubio: an constet de miraculo in casu et ad effectum de quo agitur [Roma 1991].

⁸⁰ Art. 59 Reg. 2000: „Ewentualne nowe dokumenty, czy to publiczne, czy prywatne, zgłaszane przez postulatora, winny być przedstawiane Kongregacji, i badane zgodnie z powyższymi kryteriami, odnoszącymi się do ważności akt (art. 56-58). Dopiero wtedy mogą być dołączone do akt procesowych, i wykorzystywane w przygotowywaniu ewentualnej *pozycji*”.

⁸¹ Art. 80 § 1 Reg. 2000: „Po otrzymaniu dekretu ważności dochodzenia diecezjalnego zgodnie z art. 58 Reg. 2000, chronologiczny zarys faktów i *streszczenie* na temat zdarzeń przedstawianych jako cudowne, po otrzymaniu *visum* i *revisum*, jak to zostało ujęte w art. 69 § 2 Reg., wysła się do dwóch biegłych z urzędu, aby zredagowali oddzielnie swoje opinie, aby je można zakomunikować postulacji”.

⁸² Art. 80 § 2: „Gdy chodzi o uzdrowienie, biegli z urzędu są wybierani spośród lekarzy wpisanych na listę Kongregacji (por. art. 17) lub do określonych spraw (por. art. 18), spośród wybitnych uczonych”.

⁸³ Art. 80 § 3 w związku z art. 18 Reg. 2000.

swój osąd o ewentualnej niewytłumaczalności zjawiska (*Iudicium medicum legale ex officio prolatum*). W zależności od ich opinii możliwe są trzy sytuacje. I) Jeśli obie opinie są pozytywne sprawa jest badana przez Konsultę biegłych. II) Jeśli jedna z opinii jest pozytywna, a druga negatywna, istnieją dwie drogi postępowania: 1) przypadek można poddać ocenie Konsulcie Biegłych (por. art. 28)⁸⁴, lub 2) jeśli działający w sprawie chcą mieć większą pewność naukową, proszą poprzez podsekretarza Kongregacji o powołanie trzeciego biegłego *ex officio*. Jeśli 2 opinie są pozytywne podsekretarz zwołuje Konsultę Biegłych⁸⁵. III) Jeśli natomiast obie opinie biegłych *ex officio* są negatywne lub suspensywne, postulacja może prosić o mianowanie trzeciego biegłego; jeśli osąd tego ostatniego byłby pozytywny, przypadek podlega osądowi Konsulty⁸⁶. „Do ważności posiedzenia wymaga się obecności pięciu biegłych, którzy mają prawo głosu (por. art. 28). § 2. Jest obecny sekretarz Konsulty – bez prawa głosu, który redaguje protokół z dyskusji i podpisuje wraz z prezydentem, oraz relację”⁸⁷. W tym *Regulaminie* nie określono liczby głosów wymaganych do ważności głosowania.

5. Konsulta Medyczna według Regulaminu z 23 września 2016 r.

W najnowszym *Regulaminie* Konsulta Biegłych została nazwana Konsultą Medyczną i składa się z biegłych lekarzy, którzy odznaczają się „potwierdzoną kompetencją i sprawdzoną moralnością”⁸⁸ (w *regulaminie* z 1976 r. odznaczający się „absolutną uczciwością moralną”⁸⁹) zostali wpisani do Wykazu Biegłych Lekarzy⁹⁰. Ich zadaniem jest bada-

⁸⁴ Art. 81 § 1. Reg. 2000.

⁸⁵ Art. 81 § 1 Reg. 2000.

⁸⁶ Art. 81 § 2. Reg. 2000. Art. 82 § 1: „Wyznaczenie biegłych, łącznie z tymi z urzędu, należy do kompetencji przełożonego Konsulty łącznie z sekretarzem”.

⁸⁷ Art. 84 § 1 i 2 Reg. 2000. Art. 85: „Konsulcie Biegłych asystują: sekretarz i podsekretarz, generalny promotor wiary i relator, o czym w art. 9 § 3”.

⁸⁸ Art. 3 RKM.

⁸⁹ Art. 2 Reg. 1976.

⁹⁰ Art. 1, art. 3 RKM.

nie uzdrowień, które przedstawia się jako cudowne w procach beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych⁹¹. W szczególności lekarze, należący do Wykazu, zobowiązani są do: a) sporządzania opinii medyczno-sądowej; b) uczestniczenia w pracach Konsulty Medycznej; c) udzielania odpowiedzi na rodzące się wątpliwości i wyjaśniania ewentualnych wątpliwości natury techniczno-naukowej, powstających w trakcie prowadzenia procesu⁹². W razie konieczności Kongregacja może powołać *ad casum* na biegłych – lekarzy, spoza Wykazu Biegłych Lekarzy⁹³. W odniesieniu do innych przypadków niebędących uzdrowieniami Kongregacja powołuje kompetentnych biegłych technicznych⁹⁴. Konsulta Techniczna pracuje w sposób analogiczny jak Konsulta Medyczna⁹⁵.

Tak jak poprzednio, lekarze są mianowani na 5 lat i mają obowiązek złożenia przysięgi *de munere bene adimplendo et secreto servando*⁹⁶. Przewodniczącego Konsulty Medycznej – na okres 5 lat, z możliwością tylko jednorazowego ponowienia nominacji mianuje prefekt Kongregacji, po wcześniejszej konsultacji z członkami z Wykazu Biegłych Lekarzy. Przewodniczący Konsulty, ciesząc się prawem głosu, kieruje jej pracami i na wniosek Kongregacji sporządza pisemne opinie⁹⁷.

Z wykazu biegłych lekarzy pochodzi sekretarz Konsulty Medycznej. Jest mianowany przez prefekta Kongregacji na okres 5 lat z możliwością ponowienia w przypadku wygaśnięcia. Sporządza protokół oraz sprawozdanie z posiedzenia Konsulty, w którym uczestniczy bez prawa gło-

⁹¹ Art. 1 RKM.

⁹² Art. 5 RKM.

⁹³ Art. 1 § 2 RKM.

⁹⁴ Zob. np. sprawy: CCS, Neapolitana canonizationis Ven. Servi Dei Modestini a Iesu et Maria, (in saec.: Dominici Mazzarella) sacerdotis professi Ordinis Fratrum Minorum (1802–1854), *Positio super miraculo*, Roma 1992; CCS, Romana beatificationis et canonizationis Servae Dei Mariae a Iesu Crucifixo (in saeculo: Mariae Petković), fundatricis Congregationis Filiarum de Misericordia T.O.R. (1892–1966), *Positio super miraculo*, Roma 2002.

⁹⁵ Art. 2 RKM.

⁹⁶ Art. 3 § 2 i 3 RKM.

⁹⁷ Art. 4 § 1-3 RKM.

su. Przełożeni Kongregacji w przypadku konieczności mogą mianować sekretarza *ad casum* na posiedzenia Konsulty Medycznej⁹⁸.

Tak jak dotychczas obowiązki relatora zajmującego się cudami, o którym stanowi konstytucja apostolska *Divinus perfectionis Magister* w II, 8, są powierzane podsekretarzowi Kongregacji⁹⁹.

Postulatorzy nadal mogą konsultować przypadki przedstawione jako cudowne z biegłymi z Konsulty¹⁰⁰, również w dochodzeniu diecezjalnym, z tym zastrzeżeniem, że nie mogą być oni później w fazie rzymskiej wybrani na biegłych¹⁰¹. Nie jest nowością zakaz wyrażony w art. 6 (a w poprzednim regulaminie w art. 4) dotyczący podtrzymywania jakichkolwiek kontaktów pomiędzy biegłymi lekarzami a powodem i postulatorem sprawy. Podobnie jak to było dotychczas biegli lekarze, w przypadku powstania jakichkolwiek wątpliwości lub dostrzeżonych braków w dokumentacji, nie mogą zwracać się do powodów ani postulatorów spraw, ale zobowiązani są w tych sprawach zwracać się bezpośrednio do podsekretarza Kongregacji¹⁰².

Kolejną ważną zmianą jest to, że w posiedzeniu Konsulty, bez prawa głosu mogą uczestniczyć biegli przedstawieni przez postulację, naturalnie po uzyskaniu zgodny kongresu zwyczajnego¹⁰³. Oprócz przysięgi z art. 3, na początku posiedzenia konsulty, przysięgają że „będą postępowali w sprawie zgodnie z wymogami wiedzy i sumienia z zachowaniem urzędowego sekretu odnośnie przebiegu danego posiedzenia oraz treści opinii przedstawionych tak przez poszczególnych członków, jak i tej końcowej wyrażonej przez całą Konsultę¹⁰⁴.

Podobieństwo w odniesieniu do poprzedniego regulaminu (por. art. 6 Reg. 1976) uwidacznia się w fazie merytorycznego badania domniema-

⁹⁸ Art. 4 § 4-6 RKM.

⁹⁹ Art. 4 § 7 RKM.

¹⁰⁰ Ioannes Paulus II, *Constitutio apostolica de Romana Curia Pastor bonus*, 28.06.1988, AAS 80 (1988) 841-912; tekst w j. pol.: *Konstytucja apostolska Pastor bonus o Kurii Rzymskiej*, w: *Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł*, red. M. Sitarz, W. Kacprzyk, Lublin 2006, s. 216-257.

¹⁰¹ Art. 82 § 2 Reg. 2000.

¹⁰² Art. 6 § 2 RKM.

¹⁰³ Art. 11 § 3 RKM.

¹⁰⁴ Art. 12 RKM.

nego cudu. Do badania *summariusum* sekretarz Kongregacji, na wniosek podsekretarza, mianuje dwóch biegłych *ex officio* (specjalistów w zakresie rozpatrywanego przypadku), pochodzących zazwyczaj spośród członków Wykazu¹⁰⁵. Jeśli przynajmniej jeden spośród dwóch biegłych *ex officio* wydałby pozytywną opinię sprawa może zostać rozpatrzona przez Konsultę Medyczną. W przypadku dwóch negatywnych opinii podsekretarz powiadamia postulatora, aby ten mógł poprosić o wydanie opinii przez trzeciego biegłego *ex officio*. Jeśli i ten wydałby negatywną opinię, wówczas wstrzymuje się dalszy bieg sprawy *ad ulteriora*¹⁰⁶.

W odniesieniu do regulaminu Kongregacji z 1983 r. i 2000 r. powiększono skład Konsulty powracając do praktyki z 1976 r. (art. 7 Reg. 1976). W myśl art. 10 Reg. 2016 r. – w każdym przypadku składa się ona z siedmiu członków, łącznie z przewodniczącym i dwoma biegłymi z urzędu. Wyższe wymogi dotyczą także głosowań: „Czynności podjęte przez Konsultę Medyczną uważa się za ważne podjęte, jeśli uczestniczyło w nich przynajmniej sześciu spośród siedmiu biegłych”¹⁰⁷. Warto przypomnieć, że w posiedzeniu Konsulty Medycznej, ale bez prawa głosu, uczestniczą sekretarz, podsekretarz oraz promotor wiary¹⁰⁸.

W myśl art. 13 Konsulta Medyczna rozpatruje sprawę w następującym porządku. Najpierw biegli *ex officio*, a następnie każdy z biegłych lekarzy przedstawia zredagowaną na piśmie własną opinię z podaniem oceny sprawy, określając precyzyjnie diagnozę, prognozę, terapię i sposób uzdrowienia. Po zaprezentowaniu poszczególnych opinii rozpoczyna się dyskusja kierowana przez przewodniczącego Konsulty. Po jej zakończeniu każdy biegły lekarz wyraża własną końcową opinię. Z posiedzenia sekretarz sporządza protokół¹⁰⁹, wraz z końcowymi wnioskami. Protokół podpisany przez przewodniczącego Konsulty

¹⁰⁵ Art. 8 § 2 RKM: „Každy biegły mianowany z urzędu, który zobowiązany jest do zachowania urzędowego sekretu, niezależnie sporządza własną opinię medyczno-sądową odnośnie rozpatrywanego przypadku”.

¹⁰⁶ Art. 9 RKM.

¹⁰⁷ Art. 11 § 1 RKM.

¹⁰⁸ Art. 11 § 2 RKM.

¹⁰⁹ Art. 5 RKM.

Medycznej, zostaje następnie przedstawiony postulacji oraz dołączony do akt sprawy¹¹⁰.

W odniesieniu do głosowania w konkretnej sprawie, można kontynuować proces *ad ulteriora*, jeśli wnioski Konsulty Medycznej są pozytywne i za nimi opowie się kwalifikowana większość 5/7 biegłych lub 4/6 uczestniczących w danym posiedzeniu¹¹¹. Jeśli wnioski Konsulty miałyby charakter wstrzymujący, wówczas postulacja może przedstawić dodatkowe wyjaśnienia, które są przedstawiane kongresowi zwyczajnemu¹¹². Jeśli ten zdecyduje o przekazaniu sprawy konsultcie do ponownego rozpatrzenia, wówczas sprawa podlega rozpatrzeniu przez tych samych biegłych lekarzy, uczestniczących w podjęciu poprzedniej decyzji¹¹³. Jeśli wnioski posiedzenia Konsulty byłyby negatywne, wówczas postulacja może przedstawić w sprawie nowe argumenty. Podsekretarz, po przeprowadzeniu konsultacji z dwoma nowymi biegłymi lekarzami powołanymi z urzędu, przedstawia kongresowi zwyczajnemu prośbę postulacji. Jeśli decyzja kongresu jest pozytywna, przypadek rozpoznaje nowy siedmioosobowy skład Konsulty¹¹⁴. Sprawa, która trzykrotnie podlegałaby badaniu przez Konsultę, z wnioskiem wstrzymującym się lub też negatywnym, nie może zostać ponownie przedstawiona do rozpatrzenia¹¹⁵.

Od 1948 r. jest zwyczaj zapraszania biegłych z około miesięcznym wyprzedzeniem na posiedzenie kolegalne celem rozpatrzenia proponowanej sprawy¹¹⁶. Biegli otrzymują chronologiczny opis sprawy, streszczenie, opinie lekarsko-sądowe sporządzone przez biegłych *ex officio* oraz pozostałą dokumentację przedstawioną przez postulacje, jeśli taka została przedstawiona¹¹⁷.

W najnowszym *Regulaminie* zobowiązano biegłych lekarzy, postulatorów i powodów spraw do zachowania sekretu odnośnie tego wszyst-

¹¹⁰ Art. 14 RKM.

¹¹¹ Art. 15 RKM.

¹¹² Art. 16 § 1-2 RKM.

¹¹³ Art. 16 § 3 RKM.

¹¹⁴ Art. 17 RKM.

¹¹⁵ Art. 18 RKM.

¹¹⁶ Art. 10 § 1 RKM.

¹¹⁷ Art. 10 § 2 RKM.

kiego, co jest związane z badanym domniemanym cudem, a szczególnie w sprawach o uzdrowienie małoletniego¹¹⁸.

Tak jak to miało miejsce w Reg. 1976 r., przewodniczącemu, sekretarzowi konsulty, biegłym *ex officio* oraz pozostałym biegłym lekarzom Kongregacja wypłaca wynagrodzenie¹¹⁹. Obecnie, zgodnie z prowadzoną reformą finansową Kurii Rzymskiej i transparentnością środków płatniczych, wynagrodzenie to zostaje wpłacone na rachunki bankowe biegłych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa¹²⁰.

Zakończenie

Już papież Pius XII, ustanawiając Komisję Lekarzy oraz Radę Medyczną, dał większą pewność teologom, którzy – nie wchodząc na teren nauk medycznych – musieli orzekać o fakcie cudownym. Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych, publikując 23 września 2016 r. *Regulamin Konsulty Medycznej* (Konsulty Technicznej), mając na uwadze reformę prawa kanonizacyjnego przeprowadzoną przez Jana Pawła II w 1983 r. oraz bardzo bogate doświadczenie w prowadzeniu spraw dotyczących domniemanych cudów, postanowiła podwyższyć poziom naukowych dyskusji. Zwiększono liczbę biegłych lekarzy badających przedstawiany przypadek z 5 do 7, wyższe wymogi dotyczą czynności podejmowanych przez Konsultę Medyczną, a do tego, by kontynuować proces *ad ulterio- ra* wymagana jest kwalifikowana większość. W posiedzeniu Konsulty, pod pewnymi warunkami, mogą uczestniczyć biegli postulacjami. Niewątpliwie te zmiany dają wyższą pewność moralną i są niezwykle cenne dla dowodzeniu celu, o jaki chodzi.

¹¹⁸ Art. 19 RKM.

¹¹⁹ Art. 20 RKM.

¹²⁰ Art. 20 § 2 RKM.

Riassunto

L'esamina del miracolo secondo il nuovo Regolamento della Consulta Medica del 23 settembre 2016

Papa Pio XII, con il documento *Commissione medica per l'amministrazione delle guarigioni miracolose proposte per causa di beatificazione e canonizzazione* (22 ottobre 1948), fondò la Commissione dei Medici presso la Congregazione dei Riti. Il 15 dicembre 1948 diede alla Commissione uno statuto (*Statuto della Commissione medica per l'esame delle guarigioni miracolose proposte per le cause di beatificazione e canonizzazione*), con il quale, insieme alla Commissione, nominò la Commissione dei Medici. I successivi papi Giovanni XXIII, Paolo VI e Giovanni Paolo II perfezionarono le modalità di procedere in materia di dimostrazione di miracoli emanando regolamenti successivi. L'autrice del presente articolo dopo la loro analisi ha presentato e commentato l'ultimo regolamento della Commissione dei Medici, il quale, in base al mandato di papa Francesco, è stato approvato il 24 agosto 2016 dal segretario di Stato Pietro Parolin. L'autrice ha dimostrato che i nuovi regolamenti hanno contribuito al livello delle discussioni scientifiche; il numero di medici esperti che esaminano il caso presentato è aumentato da 5 a 7 esperti. L'autrice ritiene che questi cambiamenti offriranno un maggior grado di certezza morale a chi si pronuncerà in questi casi e che saranno estremamente utili per dimostrare l'obiettivo con cui vengono sottoposti all'analisi.

Parole chiave: miracoli, periti tecnici, Consulta Medica, Congregazione delle Cause dei Santi, canonizzazione, beatificazione